

ทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล

THE ATTITUDES OF SCHOOL ADMINISTRATORS TO WARD THE COMPETENCY TRAINING OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION STUDENTS, SANTAPOL COLLEGE

ญาณิน ดาจง^{1*}, บงกช เจนชัยภูมิ², พูนสิน ประคำมินทร์³ และ ทิพย์วรรณ แพงบุปผา⁴

YANIN DAJONG^{1*}, BONGKOT JANCHAIYAPHUM², POONSIN PRAKAMMIN³ and THIPIYAWAN PHAENGBUPPHA⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพลภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 79 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ED 501 การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 ไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 79 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ หาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.71) ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยด้านที่มีทัศนคติสูงสุดคือ ด้านความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะความเป็นครู ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) 2) แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล คือ นักศึกษาต้องเรียนรู้การประสานงานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้วิทยาการและภูมิปัญญาต่างๆ โดยสถานศึกษาจะอำนวยความสะดวกให้

คำสำคัญ : ทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา ; สมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอน ; นักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน

¹⁻⁴ อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล, Lecturer, Faculty of Education, Santapol College

* Corresponding Author, Email: yanin@stu.ac.th

Received: Mar 25, 2021, Revised: Apr 30, 2021, Accepted: Jun 11, 2021

ABSTRACT

The aims of this research were 1) to investigate the attitude of school administrators towards teaching internship's competency of coaching students in early childhood of Santapol College, 2) to investigate the guidelines to enhance teaching internship's competency of coaching students. This research was carried out with 79 school administrators which were obtained by purposive sampling because the 79 coaching students went to an internship there. The instruments used for collecting the data were a questionnaire with five rating scales and a checklist. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation and descriptive analysis method.

The findings of this research found that: 1) The attitude of school administrators towards coaching students found that: The attitude of school administrators towards coaching students was in 'much' level ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.71) in overall and individual aspect. The ability in classroom based research was in the highest level ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64), followed by teacher characteristics ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65). However, ability in teaching was in the lowest level ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) 2) The competency promotion guidelines for coaching students in early childhood of Santapol by learn how to coordinate and seek community cooperation, learning resource, and various wisdom, the school will facilitate.

Keywords: Attitudes of school administrators ; Teaching internship's competency ; Coaching students

บทนำ

ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สามารถเข้าสู่ชีวิตการทำงาน ซึ่งการทำงานเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาประเทศและความสงบสุขของสังคม การพัฒนากำลังคนให้มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีบทสรุปที่เห็นตรงกันว่าแนวทางการจัดการศึกษา ซึ่งเน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทักษะต่างๆ จากการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริงเป็นการเตรียมความพร้อมที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้ให้นักศึกษามีเจตคติและมีความพร้อมตรงตามความต้องการขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษาตามมาตรา 24(3) ที่ระบุให้การจัดการศึกษาต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นในทุกกลุ่มสาขาอาชีพ การฝึกประสบการณ์เป็น การจัดการศึกษาเชิงบูรณาการเรียนรู้ในสถานศึกษากับการฝึกปฏิบัติงานจริงเต็มเวลา ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษามีโอกาสในการประยุกต์ความรู้ ทักษะการทำงาน และทักษะเฉพาะที่สัมพันธ์กับ

วิชาชีพ ได้รู้จักชีวิตจริงของการทำงานก่อนสำเร็จการศึกษา และเป็นแนวทางที่สำคัญที่ทำให้ นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีความสามารถในการปรับตัว แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในงานและองค์กรทำให้มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อสำเร็จการศึกษา ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สาคศ. วิทยาลัยสันตพล ได้ให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะ การปฏิบัติงานจริงที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 44 กำหนดว่าผู้เข้ารับไปประกอบวิชาชีพควบคุม ต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2546)

ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาคนให้มีความพร้อม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพถือเป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้น จึงประกอบไปด้วยหลายประการ เช่น บุคลากร หลักสูตรซึ่งนับว่า

เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในกระบวนการจัดการศึกษา ทั้งนี้การจัดการศึกษาที่ดีต้องมีกระบวนการวางแผน มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต สถาบันอุดมศึกษานับเป็นองค์กรที่มีส่วนสำคัญในการผลิตผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีความพร้อมที่จะออกไปทำงานในองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นประโยชน์และความสำคัญในการสำรวจความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาต่อนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล ในองค์ประกอบ 5 ด้าน ซึ่งถือเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่จะทำให้ทราบถึงคุณภาพบัณฑิตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว นักศึกษาจะต้องเป็นบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ สร้างองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมได้อย่างสูงสุด การสำรวจความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะทำให้ทราบถึงคุณภาพของบัณฑิตว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน เป็นที่ยอมรับจากสถานศึกษาที่ได้ไปฝึกปฏิบัติการสอนหรือไม่ มีด้านใดที่ควรนำไปปรับปรุง และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานทั้งสถานศึกษาของภาครัฐและเอกชน ซึ่งจะส่งผลดีต่อบัณฑิตและคุณภาพมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน การกำหนดทิศทางและการวางแผนการจัดการศึกษา การกำหนดนโยบายด้านการผลิตบัณฑิต และการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา 1. ทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอน

ของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล 2. แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Quantitative Research) โดยใช้การศึกษาเชิงปริมาณร่วมกับการศึกษาเชิงคุณภาพมีการแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแต่ละระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล

การศึกษาระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจเพื่อให้ทราบทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล มีการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 79 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 79 คน ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ED 501 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 79 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด เขตพื้นที่การศึกษาและขนาดโรงเรียน โดยเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล โดยประยุกต์จากแนวคิดของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูที่สภาวิชาชีพ(คุรุสภา) ทั้งหมด 8 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 2) ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอน 3) ด้านความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอน 4) ด้านความสามารถในการวัดและประเมินผล 5) ด้านความสามารถในการจัดการชั้นเรียน 6) ด้านความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน 7) ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานทั่วไป และ 8) ด้านคุณลักษณะความเป็นครู แบบสอบถามมีลักษณะในแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามจำนวน 79 ฉบับ ไปเก็บข้อมูลกับครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และติดตามแบบสอบถามคืนให้ครบตามจำนวน แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อหาระดับทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ไปฝึกปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 79 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่มีนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล ไปฝึกปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 79 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งเป็นฉบับเดียวกันกับที่ใช้ในการศึกษาระยะที่ 1 แต่เป็นตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open End) ถามใน 3 ด้าน คือ 1) การเตรียมการสอน 2) การดำเนินการ และ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและพัฒนาผลจากการจัดการเรียนการสอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามจำนวน 79 ฉบับ ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และติดตามแบบสอบถามคืนให้ครบตามจำนวน แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Contents Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.71) และรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีทัศนคติสูงสุดคือ ด้านความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะความเป็นครู ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอน ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) โดยสรุปแต่ละรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอนอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.75) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุดคือ มีความสามารถพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ มีความรู้ความเข้าใจ รู้เป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.77)

1.2 ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอน อยู่ในระดับมากทั้ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.70) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุดคือ เนื้อหา กิจกรรมการสอนมีความเหมาะสมกับระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ มีการเตรียมความพร้อม การเตรียมสอน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ มีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.69)

1.3 ด้านความสามารถในการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทั้ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.71) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุดคือ มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำและใช้สื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ มีการใช้สื่อที่หลากหลายรูปแบบมาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.61) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.71)

1.4 ด้านความสามารถในการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากทั้ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.80) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุดคือ นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.79) รองลงมาคือ ใช้วิธีการ และเครื่องมือที่หลากหลายใน

การประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.80) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ มีวิธีการวัดผลสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.83)

1.5 ด้านความสามารถในการจัดการชั้นเรียน อยู่ในระดับมากทั้ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.77) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุดคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.73) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.80)

1.6 ด้านความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากทั้ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุดคือ มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และการทำโครงการ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64)

1.7 ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานทั่วไปอยู่ในระดับมากทั้ง โดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.66) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุดมีความสามารถในการทำงานอื่น ๆ นอกจากงานสอน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.66)

1.8 ด้านคุณลักษณะความเป็นครูอยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวม ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65) และรายข้อ โดยข้อที่มีทัศนคติสูงสุด คือ มีความตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบในการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ มีบุคลิกภาพที่ดี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีทัศนคติต่ำสุดคือ มีคุณธรรม จริยธรรมต่อผู้เรียนและวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.65)

2. แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย วิทยาลัยสันตพล คือ นักศึกษาต้องเรียนรู้การประสานงานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้ วิทยากร และภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านสถานศึกษาจะอำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษาในการจัดกิจกรรม รวมถึงการติดต่อ ประสานงานกับชุมชน แหล่งเรียนรู้ วิทยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ทศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยสันตพล ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ตามประเด็นหลัก ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ทศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิทยาลัยสันตพล

1) ด้านความพร้อมของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษามีการวางแผนเตรียมตัวมาเป็นอย่างดีก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อีกทั้งก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังมีเวลาในช่วงปิดเทอมให้นักศึกษาได้เตรียมพร้อม ทำให้นักศึกษามีความพร้อมก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากการสังเกตพบว่าผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอน ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนิ่งเฉย คือไม่เกิดการเคลื่อนไหวทั้งทางกาย วาจาและทางปัญญา เช่น ครูอาจยืนบอกทั้งชั่วโมงโดยนักเรียนได้ยินเสียงครู แต่ไม่ได้รับรู้และเกิดประสบการณ์ใหม่ นักเรียนอาจทำเลขหรือคัดเขียนไปทั้งชั่วโมงตามบุญตามกรรม โดยครูนั่งนิ่งอยู่ที่โต๊ะอย่างนี้เรียกได้ว่าไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ก็ไม่จัดเป็นการสอน แต่จะจัดเป็นการสอน ถ้าครูนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม มีการร่วมมือกันและมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน นักเรียนได้แสดงออกด้วยการพูดการเขียน การทดลอง การคิด การสร้างศิลปะ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ โดยที่ครูเป็นผู้จัดสถานการณ์และสิ่งเร้าให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ใหม่ ตลอดจนการจัดสถานการณ์และสิ่งเร้า เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ต้องจัดอย่างมีลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน เช่น จัดการสอนโดยมีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มีขั้นตอนการสอนตามลักษณะของเทคนิควิธีการสอนที่นำมาใช้ มีขั้นการสรุปบทเรียน ทุกขั้นตอนเหล่านี้ต้องมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน จึงจะเรียกว่าเป็นกระบวนการ ดังนั้น การสอนจึงเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่ทำให้ผู้เรียน

ได้รับประสบการณ์ ดังที่ ยุทธสิทธิ จันทร์คูเมือง และคณะ (2562) วิจัยเรื่อง การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่าครูที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ อภรณ์ ใจเที่ยง (2554) กล่าวไว้ว่า “เป็นครูต้องรู้ศาสตร์อย่างมีศิลป์” หมายความว่า ผู้เป็นครูจะต้องรู้จักศาสตร์ การสอน เช่น ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนหลักการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ ฯลฯ และรู้จักใช้ศิลป์การสอนซึ่งเป็นเทคนิคการสอนเป็นอย่างดี ถ้าครูมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพครู แล้วสามารถประยุกต์ความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ครูผู้นั้นมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสอน การสอนนี้เป็นการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนซึ่งเป็นคน เป็นสิ่งมีชีวิตจิตใจมีความรู้สึกนึกคิด มีอารมณ์ มีวิญญาณ ผู้สอนจึงต้องอาศัยศิลปะที่จะเข้าถึงจิตใจผู้เรียน เช่น ศิลปะในการพูด การอธิบาย การจูงใจ การสนใจผู้เรียนเป็นบุคคล การช่วยแก้ปัญหาให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนศิลปะในการสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ศิลปะในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียนศิลปะในการชักจูงผู้เรียนให้ตั้งใจเรียน ให้ทำการบ้าน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเทคนิคเฉพาะบุคคลซึ่งเป็นเรื่องของศิลปะในการสอน ดังนั้น การสอนจึงต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า การสอนจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีเป้าหมายการสอน และการสอนจะประสบผลสำเร็จได้ดีถ้าผู้สอนรู้จักใช้ศาสตร์อย่างมีศิลป์

2) ด้านการฝึกปฏิบัติการสอน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ สื่อการเรียนการสอน มีปัญหาเรื่องการใช้สื่อดิจิทัลอุปกรณ์ประกอบการสอนไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันการเรียนการสอนมีระบบสื่อที่ช่วยเรื่องสืบค้นข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็วสามารถค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก จึงทำให้ปัญหาการฝึกปฏิบัติการสอนน้อยลง แต่บางแหล่งฝึกประสบการณ์ที่นักเรียนออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจยังมีการเอื้ออำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อการใช้งานของนักศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติวัฒน์ วิชญากาญจน์ (2555)

เรื่องสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา พบว่าด้านการเรียนการสอนกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา (สาระพลศึกษา) มีสภาพปัญหาในอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

3) ด้านอาจารย์นิเทศก์ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าชื่อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์นิเทศก์มีเวลาในการออกทำการนิเทศและให้คำปรึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์นิเทศก์เป็นอาจารย์ผู้สอนของนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงมีความคุ้นเคยกับนักศึกษาและให้ความช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสุจินดา ม่วงมี (2558) ทำการวิจัยเรื่องบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ผลวิจัยพบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ จัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ เรียงจากสำคัญที่สุดคือ 1) ส่งเสริมแผนการสอนและการสอนของนิสิตฝึกสอนรวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ (feedback) 2) ส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิตฝึกสอนในการปฏิบัติการฝึกสอนและ 3) อำนวยความสะดวกในการพบพูดคุยกันระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จรูญศรี มาติลิกโกวิท (2554) เรื่อง ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของ นิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน

ประเด็นที่ 2 แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม วิทยาลัยสันตพล

แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอน สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยม วิทยาลัยสันตพล พบว่า นักศึกษาต้องเรียนรู้ การประสานงานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้วิทยากร และภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมในการจัดการเรียนรู้ ด้านสถานศึกษาจะอำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษาในการจัดกิจกรรม รวมถึงการติดต่อ ประสานงานกับชุมชน แหล่งเรียนรู้ วิทยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาร่วมในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกภูมิ จันทร์ขันธ์ ชาติรี ฝ่ายคำตา และ วรณทิพา รอดแรงคำ (2555) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษา สภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี :

รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความพึงพอใจมากในด้านการวางแผนการจัดประสบการณ์ วิชาชีพและการดำเนินการจัดประสบการณ์วิชาชีพและมีการรับรู้ ในระดับมากเกี่ยวกับปริมาณการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูและ ลักษณะความเป็นครูที่เกิดขึ้นจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ ก็ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดเวลาให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพและบทบาทของอาจารย์พี่เลี้ยงในการนิเทศ นิสิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรให้มีการอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพี่เลี้ยงได้ปรับปรุงและพัฒนาสื่อการสอนต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม
2. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูพี่เลี้ยงได้ช่วยแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา วิทยากรท้องถิ่น และภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกมาใช้ในการจัดกิจกรรม
3. สถานศึกษาควรจัดระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกปฏิบัติการสอนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง
4. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สถาบันผลิตครูควรสนับสนุนให้ครูพี่เลี้ยงได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง และใช้วิธีการที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงลักษณะความต้องการของ ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนในชั้นเรียนเป็นสำคัญว่า มีความต้องการให้ ครูผู้สอนทำการสอนในลักษณะใด
2. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงปัญหาในการออกฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูที่เป็นครูผู้สอนในสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุง เปรียบเทียบถึงลักษณะ ของปัญหาที่พบว่ามีลักษณะที่ตรงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. ควรทำการศึกษาความคิดเห็นทางด้านสภาพความ ต้องการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ ผู้ปกครอง ชุมชน และตัวผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกียรติวัฒน์ วิชาญกาญจน์. (2555). การศึกษาสภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนักเรียนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา. สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตศรีสะเกษ.
- [2] จรุงศรี มาติลโกวิท. (2554). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนิสิต สาขาการสอนวิชาเฉพาะวิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [3] ยุทธสิทธิ์ จันทร์คูเมือง และคณะ. (2562). การพัฒนาครูภายใต้กรอบประเทศไทย 4.0 สู่ศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการ วิทยาลัยสันตพล, 5(1), 104-117.
- [4] สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- [5] สุจินดา ม่วงมี. (2558). บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอนอาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [6] อารมณ์ ใจเที่ยง. (2554). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์.
- [7] เอกภูมิ จันทร์ขันตี, ชาตรี ฝ้ายคำตา และวรรณทิพา รอดแรงคำ. (2555). การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี: รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 31(2), 150-165.